

Miljøministeriet
EU-Koordinationen

21. april 2006

AKTUELT NOTAT

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om begrænsning af markedsføring og anvendelse af perfluoroktansulfonater (PFOS), ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF, 2005/0244 (COD).

RESUME

Kommissionen har 5. december 2005 fremsat et forslag om regulering af perfluoroktansulfonater (PFOS). Der er tale om et generelt forbud med en række undtagelser. Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU. Det skønnes ikke, at forslaget vil få økonomiske eller administrative konsekvenser for danske virksomheder eller myndigheder. For flere af undtagelserne skønnes der at være alternativer.

1. Status

Kommissionen sendte den 5. december 2005 ovennævnte direktivforslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 95 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Grundnotat blev oversendt til Folketinget den 3. februar 2006. Revideret grundnotat er oversendt den 6. april 2006.

2. Formål og indhold

PFOS er fundet i en lang række dyr, herunder også isbjørne og havpattedyr. Det fremgår af Kommissionens forslag, at PFOS i en OECD-farlighedsvurdering fra 2002 er vurderet til at være persistent i miljøet, bioakkumulerende og giftigt for pattedyrsarter. Desuden har Den Videnskabelige Komité for Sundheds- og Miljørisici (VKSM) bekræftet i sin udtalelse af 18. marts 2005, at dataene tyder på, at PFOS er meget persistent, meget bioakkumulerende og giftigt.

Kommissionen anfører, at forslagets formål er ”at indføre harmoniserede bestemmelser om PFOS for således at beskytte det indre marked, medens der sikres et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet, som fastsat i traktatens artikel 95”.

Kommissionen anfører endvidere, at ”Det foreslåede direktiv vil dække størstedelen af eksponeringsrisiciene gennem et forbud mod anvendelse af PFOS i tæpper, tekstiler, polstring, læder, beklædning, papir og emballage og anvendelse til visse andre formål. Det ser ud til, at disse anvendelser allerede er under udfasning, og forslaget vil for-

hindre, at de bliver genindført. PFOS anvendes også i små mængder og i specifikke sammenhænge til forkromning, fotografering, fotolitografi, brandslukningsskum og hydraulisk væske til luftfartsindustrien. De mængder, der anvendes inden for disse begrænsede områder, og emissionerne til miljøet skal underkastes yderligere vurdering, men på nuværende tidspunkt forventes det, at der er tale om meget små mængder. Der skal foretages en konsekvensanalyse af fordele og ulemper ved at regulere disse anvendelser.”

Med forslaget indføres et generelt forbud mod markedsføring eller anvendelse som rent stof eller som andel af et præparat i en koncentration på 0,1 % eller derover. Desuden indføres forbud mod markedsføring af PFOS i produkter i en koncentration på 0,1 % eller derover.

Der er foreslået en række undtagelser:

- fotoresister eller antireflektive coatings til fotolitografiske processer
- industrielle fotografiske coatings til film, papir eller trykplader
- midler til forhindring af dugdannelse til brug ved forkromning
- hydrauliske væsker til luftfartsindustrien
- brandslukningsskum
- kontrollerede lukkede systemer, hvor koncentrationen af PFOS, der frigives til miljøet, er på mindre end 1µg pr. kg, og hvor denne frigivelse svarer til mindre end 0,1 masseprocent af det PFOS, der anvendes i systemet.

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at eneste mulighed for at opnå de angivne formål er at fremsætte et forslag om ændring af direktiv 76/769/EØF. Regeringen er enig med Kommissionen i, at en effektiv regulering af PFOS kun kan gennemføres, hvis der sker på EU-niveau.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser: Forslaget vil kunne gennemføres i Danmark gennem udstedelsen af en bekendtgørelse med hjemmel i lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lovbkg. nr. 21 af 16. januar 1996 med senere ændringer.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget vurderes kun at medføre begrænsede om ingen ekstraomkostninger for erhvervslivet, idet det vurderes (som også fremført af Kommissionen), at virksomhederne allerede i dag i meget stor udtrækning anvender alternativer til PFOS.

Forslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Der er kun et meget beskedent forbrug af PFOS i Danmark. I 2001 blev forbruget i Danmark skønnet at være mellem 8-16 tons ifølge oplysninger fra Produktregistret, mens det dog skønnedes at ligge mellem 5-50 tons ifølge oplysninger via direkte kontakt med de berørte brancher. Det vurderes imidlertid, at forbruget er faldet voldsomt

inden for de sidste år, idet undersøgelser af forbrugerprodukter til f.eks. imprægnering, har vist, at anvendelsen af PFOS til dette er stoppet. Også anvendelsen i malingsprodukter og rengøringsmidler er stort set ophørt. Det samlede forbrug skønnes derfor i dag at være ganske beskedent.

Forslaget forventes ikke at få økonomiske eller administrative konsekvenser for amter (regioner) og kommuner.

Forslaget forventes ikke at få betydende økonomiske og administrative konsekvenser for staten. De nye regler skal håndhæves af Miljøstyrelsen, der fører kontrol med reglerne i de forskellige bekendtgørelser under lov om kemiske stoffer og produkter. Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion prioriterer hvert år, hvilke af de forskellige bekendtgørelser og regler, der skal føres kontrol med.

Beskyttelsesniveau: Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU.

5. Høring

Forslaget blev sendt i national dansk høring 11. januar 2006.

Der blev i alt modtaget svar fra 8 interessenter. Følgende støtter forslaget uden yderligere kommentarer (Kræftens Bekæmpelse, Danmarks Fødevareforskning), mens følgende ingen kommentarer har (Lægemiddelstyrelsen, Foreningen af Kommunale Beredskabschefer, Advokatrådet, Oliebranchens Fællesrepræsentation). Landsorganisationen i Danmark støtter forslaget, men ser gerne, at undtagelserne gøres tidsbegrænsede og at der samtidig iværksættes undersøgelser af alternativer. Greenpeace støtter forslaget om forbud mod PFOS, men mener, at reguleringen bør være mere omfattende, bl.a. bør der indføres en tidsbegrænsning for undtagelserne, og en skærpelse af maksimum grænsen på 0,1 %. Desuden kritiseres, at anvendelsen af andre fluorholdige stoffer ikke berøres af forslaget.

Sagen har været forelagt Miljøspecialudvalget. DANVA støtter den danske holdning, særligt at der indføres en tidsbegrænsning på undtagelsesbestemmelsen og at der indføres en revisionsbestemmelse.

Dansk Industri er enig i at der skal indføres begrænsninger og forbud mod anvendelse af PFOS, men finder det meget vigtigt at disse regler indføres på EU niveau. DI finder ikke at det bør være afgørende, at den foreslåede undtagelse for brandslukningsskum ændres.

Danmarks Naturfredningsforening kan støtte et generelt forbud mod PFOS og er bekymret over de foreslåede undtagelser. DN finder det afgørende, at der for hver undtagelse iværksættes grundige undersøgelser af alternativer, og at undtagelser tidsbegrænses til max. 2 år.

DN finder også at forslagets maksimumsgrænse for indholdet af PFOS i produkter på 0,1 % er for høj.

6. Forhandlingssituationen

Forslaget har været behandlet på et møde i rådsarbejdsgruppen for teknisk harmonisering.

7. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

8. Foreløbig dansk holdning

Danmark støtter forslaget, som vil medføre en mindre belastning af miljøet med PFOS.

Dog vurderes det, at nogle af de foreslåede undtagelser ikke er nødvendige. F.eks. er brugen af PFOS i brandslukningsskum unødvendig – det gælder også på raffinaderier og boreplatforme, hvor de danske operatører ikke mere anvender PFOS-holdigt brandslukningsskum. Det bemærkes, at denne anvendelse giver anledning til en direkte udledning til miljøet uden reel mulighed for opsamling.

Også med hensyn til de øvrige undtagelser er der visse muligheder for at anvende alternativer for nogle af anvendelsesområderne, f.eks. inden for den fotografiske industri jf. oplysninger fra England og Sverige.

Derudover bør forslaget indeholde en forpligtigelse for Kommissionen til at tage bestemmelserne op til revision op inden f.eks. 5 år, idet der må forventes en udvikling af alternativer.